

BİYODİZEL GERÇEĞİ ¹

17 Ekim 2007 tarihinde yayınlanan “Science Daily” isimli dergide, “**Dünya’nın Biyodizel Üretim Potansiyeli Nedir?**” başlıklı haber altında şöyle bir yorum yer alıyor:

- “Özellikle yağ ihraç eden gelişmekte olan ülkeler, genelde petrol ithal eden ülkeler grubunda yer aldıklarından, enerji bilançolarındaki açığı dengelemek için fazla ürünlerini biyodizel üretiminde kullanmayı düşünebilir”.

Aynı yazıda, Malezya, Tayland, Kolombiya ve Gana, bu potansiyele sahip olan ülkeler listesinin ilk beşi olarak sıralanıyor ve bitkisel yağların yanı sıra, biyodizel ihracının da ürün çeşitlemesi bağlamında bir avantaj yaratabileceği belirtiliyor.

Biyodizelin bitkisel yağ fiyatları üzerindeki etkisine ilişkin güncel bir ulusal yorum ise, Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği Başkanı Edip Uğur tarafından yapılmıştır:

- “Küresel ısınmaya bağlı olarak tarım ürünlerinin azalması ve dünya biyodizel üretimindeki hızlı artıştan dolayı, ham yağa olan talebin de yükselmesi sonucunda, fiyatlar kısa zamanda tarihte görülmemiş rekor değerlere tırmandı”.

Bu görüşlerin kısa, orta ve uzun dönemli bakışlarla ve arz-talep-fiyat üçgeninin zamana bağlı olası gelişmelerini öngörerek değerlendirmek gerekiyor.

Kısa dönemde, belli bir bitkisel yağ arzı söz konusu iken gıda sektörü dışında biyodizel sektöründen gelecek ek talepler, kuşkusuz yağ fiyatları üzerinde yukarı yönlü bir etki yapacaktır. Bu baskının şiddetini belirleyen en önemli unsur ise, biyodizel ile ikame ettiği petrodizel arasındaki fiyat farkıdır.

Bu fiyat farkının oluşumunda, bitkisel yağ fiyatlarının yanı sıra önemli olan bir unsur, ülkelerin makroekonomik tercihleri doğrultusunda oluşturulan teşvik ve vergi gibi uygulamalardır. Bu konuda verilebilecek en güncel örnek, başından beri biyodizele verdiği teşviklerle dünya ölçeğinde ön sıralarda yer alan bir sektörel oluşumun yolunu açan Almanya’da, son dönemde getirilen vergi düzenlemeleri ile üretim masraflarını karşılamaktan uzak bir maliyet yapısına neden olunması; bunun sonucunda da bazı firmaların üretimden çekilmeye başlamasıdır. Bu sonucun, genel dünya trendlerinin aksine, Almanya özelinde yemeklik bitkisel yağ arzını arttıracak açıktır.

Tersi bir durum ise, petrodizel fiyatlarında küresel gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkabilecek beklenti üstü artışlardır. Bu tür bir gelişme, biyodizel üretiminin cazibesini arttıracak ve arz-talep ilişkisi bağlamında, artan bitkisel yağ fiyatlarının belirleyeceği yeni bir denge noktasına ulaşılacaktır.

Orta dönemde belirleyici olan unsur, tarımsal üretimle yaratılabilecek ek bitkisel yağ arz potansiyelidir. Bu konuda 22 Ekim 2007 tarihinde “The Art of Technology” dergisinde yayınlanan “**Biyodizelin Küresel Potansiyeli Müthiş**” başlıklı bir yazıda ortaya konan değerlendirmeyi paylaşmak istiyorum:

¹ Dünya Gazetesi tarafından 9 Kasım 2007 tarihinde yayınlanan aynı başlıklı yazının hazırlanmasına esas olan tam metin bu dosyada yer almaktadır.

- Tarımda verim artışı yaratılarak, gıda sektörünün olası 200 milyar litre/yıl ek talebini karşılamanın ötesinde, biyodizel üretimi için kullanılabilir 417 milyar lt/yıl bitkisel yağ eldesi olanaklıdır.

Bu noktada, stratejik bakışla ve küresel olguları göz önüne alarak geliştirilen akılcı ve çağdaş tarım politikaları uygulayan ülkelerin bu potansiyelden daha kısa dönemde ve daha fazla yarar sağlayacaklarını söylemek ve ülkemizin de bu grupta yer alması dileklerimi paylaşmak istiyorum.

Bitkisel yağlar için, orta dönem arz yapısını etkilemesi olası bir başka gelişme ise, son yıllarda dikkat çekmeye başlayan jatropha gibi yağ bitkileri ve sucul ortamların ve tarıma elverişli olmayan alanların da üretim için kullanılabilirliği, alg esaslı bitkisel yağlardır.

Uzun dönemde ise, kazanan mutlaka biyodizel olacaktır. Çünkü ikame ettiği madde, bir kısıtlı kaynak olan ve üretimi için gereken dönüşüm süresi milyonlarca yıl olduğu için tükenmesi kaçınılmaz olan petrodizeldir.

Ülkemiz biyodizel sektörü için, bu gerçeklerden yola çıkarak, bitkisel yağ arzını artırma noktasından başlayan bir sağlıklı büyüme sürecinin oluşumunu sağlamak, tüm paydaşlar için ana hedef olmalıdır.

Prof. Dr. Adnan AKYARLI

Biyodizel Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (BİYOSİAD)
Başkan Yardımcısı